

9C 75/05-231-
1205207035

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚSTAV PAMÄTI NÁRODA PODATEĽŇA	
Došlo:	19 JÚN 2007 07/3210
Číslo:	DR/2006/03680
Prilohy:	Vybavuje:

Okresný súd Bratislava II konaní pred sudkyňou JUDr. Marcelou Gandelovou v právnej veci navrhovateľa: _____, bytom _____, zastúpený _____, advokátom, so sídlom _____ proti odporcom: 1/ Ústav pamäti národa, so sídlom v Bratislave, Námestie SNP 28, 2/ _____, so sídlom v _____ o ochranu osobnosti rozhodol

t a k t o :

Súd konanie v časti o určenie, že navrhovateľ vedome nespolupracoval s bývalou Štátnou bezpečnosťou ako jej tajný spolupracovník **zastavuje**.

Vo zvyšku súd návrh **zamietá**.

Odporcom v 1. a 2. rade súd náhradu trov konania **nepriznáva**.

Navrhovateľ je **povinný** zaplatiť trovy štátu v sume 2.815,- Sk na účet Okresného súdu Bratislava II do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Návrhom podaným na súd dňa 21.3.2005 a zmeneným na pojednávaní dňa 4.10.2006 sa navrhovateľ domáhal voči odporcom v 1. a 2. rade určenia, že je neoprávnene evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti ako jej agent a určenia, že vedome nespolupracoval s bývalou Štátnou bezpečnosťou ako jej tajný spolupracovníka a voči odporcovi v 1. rade sa domáhal aj uloženia povinnosti zverejniť výrok rozsudku na svojej internetovej stránke do troch dní.

Návrh odôvodnil tým, že odporca v 1. rade uverejnil na svojej internetovej stránke www.upn.gov.sk zoznam spolupracovníkov bývalej Štátnej bezpečnosti v bývalom Východoslovenskom kraji, v ktorom je pod registračným č. _____ uvedený ako agent s krycím menom " ____ ". Takto mal byť evidovaný od 31.10.1988 a predtým od 25.2.1981 bol evidovaný ako kandidát tajnej spolupráce s rovnakým registračným číslom a krycím menom _____, ____ ". Túto svoju evidenciu považuje za neoprávnenú, pretože s bývalou Štátnou bezpečnosťou vedome nespolupracoval ako jej tajný spolupracovník, ku spolupráci sa nezaviazal,

nepodpísal záväzok na spoluprácu so Štátnou bezpečnosťou, ani prehlásenie o spolupráci, s jej pracovníkmi sa stretol iba vtedy, keď ho oni kontaktovali, sám z vlastnej iniciatívy im nikdy netelefonoval, ani ich nenavštívil. Pri stretnutiach im nepovedal nič podstatné o osobách, s ktorými prichádzal do styku ako kňaz. Zo strany Štátnej bezpečnosti mu nebola poskytnutá žiadna pomoc alebo vykonaná intervencia v jeho prospech, ani nebol nijako odmenený. Prehlásenie o mlčanlivosti, ktoré podpísal, nepovažoval za súhlas na spoluprácu. Uvedenie v zozname spolupracovníkov bývalej Štátnej bezpečnosti a jeho uverejnenie na internetovej stránke odporcu v 1. rade poškodzuje jeho občiansku česť, dobrú povesť a ľudskú dôstojnosť, pretože bývala Štátna bezpečnosť bola zločineckou organizáciou. Má preto naliehavý právny záujem, aby tento nepravdivý údaj bol opravený.

Ďalej uviedol, že jeho spoluprácu so Štátnou bezpečnosťou vyvracajú aj ďalšie okolnosti, pričom poukázal na to, že už v samotnom návrhu na jeho registráciu ako kandidáta tajnej spolupráce zo dňa 18.2.1981 sa uvádza, že ako bohoslovec udržiava osobné kontakty hlavne s mladšími a reakčnými rímskokatolíckymi duchovnými i mimo okresu Michalovce. V celom spise napriek tomu niet žiadnych údajov, ktoré by mal poskytnúť Štátnej bezpečnosti o týchto tzv. reakčných duchovných. Taktiež poukázal na to, že ako kňaz v Košiciach pôsobil aj mimo oficiálnej pastoračnej činnosti v rámci Hnutia kresťanských rodín, ktoré sa schádzali po bytoch. V rámci tohto pôsobenia uskutočňoval duchovné obnovy za zatvorenými dverami kostola za účasti približne 50 – 60 ľudí, ktoré sa konali približne raz za pol roka v kostole Krista Kráľa a v kostole Ducha Svätého v Košiciach. Takéto pôsobenie komunistický režim kvalifikoval ako tzv. tajnú cirkev a účasť na takých podujatiach stíhal ako trestný čin marenia dozoru nad cirkvami podľa § 178 trestného zákona vo vtedajšom znení. O uvedených podujatiach Štátna bezpečnosť nedostala od neho žiadne informácie.

V konaní návrh doplnil, pričom uviedol, že stretnutiam s príslušníkmi Štátnej bezpečnosti, ktorí prišli za ním, sa nemohol vyhnúť, ani brániť. Poukázal na to, že v zmysle vtedy platných právnych predpisov (§ 19 zákona č. 40/1974 Zb.) bol povinný na otázky príslušníkov Štátnej bezpečnosti odpovedať. Záväzok spolupráce odmietol podpísať a záväzok mlčanlivosti podpísal vo vedomí, že je povinný tak urobiť, ako mu to tvrdili príslušníci Štátnej bezpečnosti a vo vedomí, že sa tým nezaväzuje k spolupráci so Štátnou bezpečnosťou.

Neoprávnenosť svoje evidencie v registračných protokoloch videl v tom, že interné predpisy Štátnej bezpečnosti vždy vyžadovali súhlas osoby na spoluprácu, ktorý síce nemusel byť písomný, ale sa vyžadoval. Jeho však evidovali ako agenta bez toho, aby na spoluprácu súhlas dal.

Odporca v 1. rade vo svojom písomnom vyjadrení žiadal návrh zamietnuť z dôvodu nedostatku svojej pasívnej legitímácie (čo bližšie nezdôvodnil), ako aj aktívnej legitímácie navrhovateľa. Uviedol, že z označenia navrhovateľa na prvej strane návrhu (kde bolo uvedené len jeho meno, priezvisko a bydlisko) nevyplýva, že ide o oprávneného žiadateľa, ktorý si na Ústav pamäti národa podal žiadosť o sprístupnenie dokumentov alebo o osobu, ktorá bola zverejnená v registračných protokoloch agentúrnych a operatívnych zväzkoch Štátnej bezpečnosti. Mal za to, že navrhovateľ tak nepreukázal, že došlo k protiprávnemu zásahu do jeho osobnostných práv.

V konaní svoje písomné vyjadrenie doplnil a nedostatok svojej pasívnej legitímácie zdôvodnil tým, že zväzky registračných protokolov nevytvoril, ale tieto vytvorila bývala Štátna bezpečnosť a on postupoval len v zmysle zákona, teda na základe zákonnej licencie, keď registračné protokoly zverejnil, pričom podľa zákona nie je povinný overovať pravdivosť

zvážkov, resp. agendy, ktorú prevzal. Z jeho strany preto nemohlo dôjsť k nezákonnému postupu, za ktorý by mal niesť určitú zodpovednosť. Ďalej uviedol, že navrhovateľ nepreukázal príčinnú súvislosť medzi zverejnenými údajmi a zásahom do jeho práv. Poukázal na to, že z dokladov, ktoré má k dispozícii je zrejmé, že kontakty medzi navrhovateľom a bývalými príslušníkmi Štátnej bezpečnosti existovali. Spis týkajúci sa navrhovateľa mal vyše 132 strán materiálu obsahujúceho okrem iného aj poznatky dôležité pre Štátnu bezpečnosť.

Odporca v 2. rade namietal nedostatok svojej pasívnej legitímácie a žiadal návrh voči nemu zamietnuť. Uviedol, že _____ nie je právnym nástupcom bývalej Štátnej bezpečnosti, ktorá ako zložka Zboru národnej bezpečnosti bola riadená Federálnym ministerstvom vnútra ČSSR a Ministerstvo vnútra SSR nemalo na jej činnosť žiaden vplyv. Poukázal na to, že zákonným opatrením Predsedníctva SNR č. 57/1991 Zb. sa z Verejnej bezpečnosti ako zložky Zboru národnej bezpečnosti zriadil Policajný zbor SR. Cit. zákonné opatrenie však ďalšie pôsobenie Štátnej bezpečnosti neupravovalo. K jej zániku de facto a de iure došlo až zákonom č. 204/1991 Zb. o Policajnom zbore Slovenskej republiky, ktorý však neurčil právneho nástupcu bývalej Štátnej bezpečnosti a neurobil tak ani iný všeobecne záväzný právny predpis. V súvislosti s nedostatkom svojej pasívnej legitímácie poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR č.k. 1Co 34/1995, podľa ktorého u materiálov, tvorcami ktorých boli útvary bývalého Federálneho ministerstva vnútra ČSSR je pasívne legitimovaný ten orgán Slovenskej republiky, ktorý archívny materiál bývalej Štátnej bezpečnosti spravuje a má možnosť tento archívny materiál využívať.

V konaní svoje vyjadrenie týkajúce sa nedostatku jeho pasívnej legitímácie doplnil, pričom uviedol, že ešte pred rozdelením ČSFR prešla celá agenda tajnej služby z pôsobnosti Federálneho ministerstva vnútra na Federálnu bezpečnostnú službu, ktorá zanikla zákonom č. 540/1992 Zb. ku dňu 31.12.1992 s tým, že národné orgány oboch republík mali určiť kto bude jej nástupcom, čo sa však na Slovensku nestalo, keďže Národná rada SR neprijala žiaden zákon, ktorým by určila právneho nástupcu Federálnej bezpečnostnej služby.

preto nie je a ani nemôže byť právnym nástupcom bývalej Štátnej bezpečnosti. Zároveň poukázal aj na to, že do vecnej pôsobnosti _____ síce patrí aj vnútorná bezpečnosť, avšak činnosť, ktorú vykonáva na úseku vnútornej bezpečnosti nemá nič spoločné s činnosťou, ktorú robila bývala Štátna bezpečnosť. K samotnému návrhu uviedol, že z kópie spisu navrhovateľa je zrejmé, že bol predmetom záujmu bývalej Štátnej bezpečnosti a viazací akt, ktorého sa za Štátnu bezpečnosť zúčastnil kpt. Viliam Blanár a npor. Zagora prebehol v súlade s operatívnymi smernicami Štátnej bezpečnosti. Poukázal na to, že v spise sú uvedené aj poznatky, ktoré navrhovateľ poskytol Štátnej bezpečnosti a podľa poznámok v spise tieto jeho poznatky boli preverované a na ich základe boli konkrétnym pracovníkom prípadne agentom dávané ďalšie úlohy a pokyny. Mal za to, že je nesporné, že spolupráca medzi navrhovateľom a Štátnou bezpečnosťou prebiehala. Žiadal preto návrh zamietnuť ako nedôvodný a voči nemu aj z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie.

Navrhovateľ na pojednávaní dňa 29.1.2007 zobral späť návrh v časti o určenie, že vedome nespolupracoval s bývalou Štátnou bezpečnosťou ako jej tajný spolupracovník. Čiastočné späťvzatie návrhu právny zástupca navrhovateľa odôvodnil poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, z ktorého vyplýva, že táto časť návrhu nemôže byť predmetom tohto konania.

Podľa § 96 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) navrhovateľ môže vziať za konania späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví.

9C 75/05
1205207035

Podľa § 96 ods. 2 O.s.p. súd konanie nezastaví, ak odporca so späťvzatím návrhu z vážnych dôvodov nesúhlasí; v takom prípade súd po právoplatnosti uznesenia pokračuje v konaní.

Keďže navrhovateľ vzal návrh o určenie, že vedome nespolupracoval s bývalou Štátnou bezpečnosťou ako jej tajný spolupracovník späť a odporcovia v 1. a 2. rade s čiastočným späťvzatím návrhu súhlasili, súd v súlade s týmto jeho dispozičným prejavom konanie podľa § 96 ods. 1 O.s.p. v tejto časti zastavil.

Navrhovateľ naďalej trval na návrhu v časti o určenie, že je neoprávnené evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti ako jej agent a o uloženie povinnosti odporcovi v 1. rade zverejniť výrok rozsudku na svojej internetovej stránke.

Súd vykonal dokazovanie výpoveďou navrhovateľa, svedkov a , oboznámil sa s listinnými dôkazmi založenými do spisu účastníkmi konania, ktoré tvoria obsah spisu a zistil tento skutkový stav.

Zo zachovaných zväzkov bývalej Štátnej bezpečnosti súd zistil, že navrhovateľ bol od 25.2.1981 vedený v zozname spolupracovníkov bývalej Štátnej bezpečnosti pod registračným číslom ako kandidát tajnej spolupráce s krycím menom „ „ a od 31.10.1988 bol pod tým istým registračným číslom vedený ako agent s krycím menom „ „. Zväzok navrhovateľa mal pôvodne 135 strán, z toho sa zachovalo 62 listov.

Podľa záznamu o získaní k spolupráci (ďalej aj „záznam“) dňa 12.10.1988 bol s navrhovateľom vykonaný viazací akt, a to na základe schváleného návrhu na získanie zo dňa 20.9.1988, ktorý sa však vo zväzkoch nezachoval (dňa 11.5.1989 bol skartovaný). Viazanie vykonal náčelník 3. oddelenia, 2. odboru Správy Štátnej bezpečnosti kpt. Viliam Blanár za účasti npor. Zagoru, staršieho referenta 3.oddelenia, 2. odboru.

Zo záznamu o získaní k spolupráci vyplýva, že úvodná časť rozhovoru bola zameraná na všeobecnú tému k príprave navrhovateľa na rigoróznú skúšku, jeho príbuzným a pod. Postupne bol rozhovor preorientovaný do oblasti rímsko-katolíckej cirkvi, kde bol navrhovateľ (v zázname spočiatku označovaný ako KTS - kandidát tajnej spolupráce) vytážený k aktuálnym otázkam a problémom v tomto prostredí.

Podľa záznamu samotnému viazaciemu aktu predchádzalo kladné hodnotenie doterajšej činnosti KTS ako kňaza, ako i dobrých vzťahov s pracovníkmi československej kontrarozviedky. Bol vyzdvihnutý jeho kladný postoj k socialistickému zriadeniu a jeho vlastenecké cítenie, o ktorom viackrát sám rozprával. Potom bola KTS nadnesená otázka, či je ochotný sa s nimi naďalej stretávať a riešiť problémy spoločného záujmu z oblasti vzťahov rímsko-katolíckej cirkvi a štátu. Keďže zaujal kladné stanovisko, bola mu taktne zdôvodnená potreba jeho podpisu na prehlásenie o spolupráci. Pri tomto KTS začal prejavovať neistotu a snažil sa to vyriešiť čestným ústnym prehlásením, ale po taktickom dohovore zo strany náčelníka a RO (riadiaceho orgánu) a ubezpečení o diskretnosti tohto aktu KTS súhlasil s vypracovaním prehlásenia o zachovaní mlčanlivosti o stykoch a rozhovoroch s pracovníkmi čl. kontrarozviedky, čo potvrdil svojím podpisom a pre styk si stanovil krycie meno „ „. Po zaviazaní novozískaný TS (tajný spolupracovník) „ „ bol poučený o spojení na RO a o možnosti použitia legendy, bolo mu poskytnuté telefónne číslo na RO, poučený bol aj a o zásadách konšpirácie pri vzájomných stykoch. TS poučenie sledoval pozorne a dodal, že bude sa tým riadiť vo vlastnom záujme a požiadal, aby všetko bolo utajené, pretože by nechcel mať nepríjemnosti.

9C 75/05
1205207035

Zo záznamu súd zistil, že v rámci viazacieho aktu (po zviazaní) bol rozobratý aj problém týkajúci sa nájdených listov ukrytých v medzinárodnom rýchliku na trase ČSSR-NSR, ktorých pisateľom bol navrhovateľ. V tejto súvislosti bolo navrhovateľovi zdôraznené, že tento skutok by sa mohol posudzovať aj tak, že by to viedlo k odobratiu jeho cestovného pasu. Zo strany prítomných príslušníkov Štátnej bezpečnosti bola využitá daná situácia a navrhovateľovi bolo poukázané, že vďaka ich dobrým vzťahom zariadili tak, aby nemal nepríjemnosti. Navrhovateľ priznal, že to urobil neuvážene a popísal okolnosti za akých sa to stalo.

V závere navrhovateľ oznámil, že má záujem v budúcom roku vycestovať na tri týždne do Austrálie a prítomných príslušníkov Štátnej bezpečnosti sa opýtal, či nebudú mať námietok k jeho ceste, na čo mu odpovedali, že pokiaľ jeho činnosť v cirkvi bude v súlade s predpismi upravujúcimi túto oblasť a vzhľadom na dobré vzájomné vzťahy nebudú mať námietok k jeho vycestovaniu.

Zo záznamu súd zistil, že novozískaný TS „ „ bude riadený a obsluhovaný npor. Zagorom.

Zväzok obsahuje aj Prehlásenie zo dňa 12.10.1988 s týmto obsahom: „Prehlasujem, že o rozhovoroch s pracovníkmi čsl. kontrarozvedky zachovám mlčanlivosť. K čomu vám dávam moje slovo a čestne prehlasujem. Pre zachovanie diskretnosti vzájomných stykov budem vystupovať pod menom „ „“. Prehlásenie napísal vlastnoručne npor. Ján Zagora a navrhovateľ ho vlastnoručne podpísal.

Vo zväzkoch sa nachádza aj záznam podpísaný kpt. Blanárom a npor. Zagorom zo dňa 4.7.1989, podľa ktorého bol s TS „ „ uskutočnený styk – agentúrna schôdzka po jeho návrate zo Švajčiarska, v priebehu ktorej informoval o svojom pobyte a stykoch v cudzine.

Navrhovateľ vo svojej výpovedi uviedol, že pochádza z katolíckej rodiny a do seminára, kde chcel ísť študovať ho na prvýkrát nezobrali z dôvodu, že veľká časť jeho rodiny z matkinej strany bola v emigrácii a v emigrácii bola aj jeho sestra, a taktiež aj z dôvodu, že mal kontakty s kňazmi, ktorí boli považovaní za reakčných. Prvý kontakt s príslušníkmi Štátnej bezpečnosti mal v decembri 1980, kedy ho predvolali na Okresnú správu ZNB, oddelenie pasov a víz v Michalovciach v súvislosti s hladovkou na Teologickej fakulte, ktorej sa zúčastnil. Osoba, ktorá ho vypočúvala bol „civil“ a pýtal sa ho na aktérov hladovky a okolnosti s ňou súvisiace. Žiadne konkrétne poznatky, mu nepovedal. Druhý kontakt so Štátnou bezpečnosťou mal na základnej vojenskej službe, kde si ho predvolal člen vojenskej kontrarozvedky z dôvodu, že ho vídávali chodiť na faru v Čáslavi. Ako vojak si nemohol dovoliť neprísť. V roku 1987, keď chcel ísť navštíviť sestru do USA a vybavoval si výjazdnú doložku, ho kontaktoval príslušník Štátnej bezpečnosti npor. Zagora priamo na Farskom úrade v Košiciach. Chcel vedieť čo si pamätá z vojenského útvaru v Čáslavi. Opätovne ho navštívil na farskom úrade po jeho návrate z USA, pričom sa zaujímal s kým z československej emigrantskej komunity sa v USA stretol. Tvrdil mu, že len s rodinou a kardinálom Hickeym, čo bolo verejne známe, pretože ho spomínal vo svojich kázniach. Tretikrát sa s npor. Zagorom stretli mimo farského úradu, nakoľko nechcel, aby chodil na farský úrad, nakoľko tam bola literatúra, navštevovali ho mladí ľudia a nechcel, aby niečo zistil. Preto sa vyhovoril, že ide do nemocnice a stretli sa v meste. Npor. Zagora sa zaujímal čo vie o sviečkovej demonštrácii a jej organizátoroch, o sprisahaní v Maďarsku a chystaných demonštráciách v Košiciach. Povedal, že o tom nič nevie, čo bola pravda, pretože žiadne informácie nemal. Potom si ho na Štátnu bezpečnosť zavolali až v októbri 1988 v súvislosti s listami, ktoré sa pokúšal ilegálne poslať na západ a ktoré našli. Vtedy mu príslušníci Štátnej bezpečnosti kpt. Dr. Viliam Blanár a npor. Zagora navrhli spoluprácu, ktorú odmietol, a tak chceli, aby podpísal zväzok mlčanlivosti, teda, že nebude hovoriť

o tom, čo bolo predmetom vyšetrovaní. To podpísal, nemal s tým problém. Samotné prehlásenie nepísal, napísal ho jeden z prítomných príslušníkov Štátnej bezpečnosti. Nebol si istý, či na prehlásení, keď ho podpisoval, bolo uvedené, že bude vystupovať pod menom „____“. Ak to tam aj bolo uvedené, tak si myslel, že ide o názov jeho spisu a nie krycie meno agenta. Príslušníkmi Štátnej bezpečnosti bol kontaktovaný aj v súvislosti s cestou do Austrálie. Údaje, ktoré vtedy Štátnej bezpečnosti poskytol neboli pravdivé a mnohé skutočnosti súvisiace s cestou zatajil. Pravdou nebolo, že doktor _____, u ktorého býval, je známy jeho sestry žijúcej v USA, ktorá ho ani nepoznala. Kontakt na neho mal z Košíc. Zatajil, že sa zastavil v Londýne, kde navštívil o.i. dominikánov, slovenského kňaza, BBC, zatajil návštevu Singapuru, a taktiež aj styky s českými emigrantmi v Sydney. Poprel kontakt, ktorý podľa záznamov mal mať s príslušníkmi Štátnej bezpečnosti po jeho údajnom návrate zo Švajčiarska, pretože za socializmu vo Švajčiarsku nikdy neboli. Pred príslušníkmi Štátnej bezpečnosti nikdy nespomínal kontakty, ktoré mal s mládežníkmi - členmi Južanského zboru, a taktiež kontakty s rodinami, s ktorými sa stretával v rámci Hnutia kresťanských rodín. S bývalou Štátnou bezpečnosťou nikdy nespolupracoval, kontakty, ktoré mal s jej príslušníkmi chápal jednak ako nutný postup pri vybavovaní výjazdných doložiek a jednak ako utrpenie, ktoré kňazi za socializmu museli zniesť. Štátna bezpečnosť sa od neho nikdy nič nedozvedela, nedával jej žiadne poznatky, ktoré by mohli niekomu uškodiť. Príslušníkov Štátnej bezpečnosti sám nikdy nekontaktoval. Z výpovede navrhovateľa súd zistil, že v období rokov 1985 – 1988 mu nikdy nebola zamietnutá žiadosť o vycestovanie.

Svedok _____ vo svojej výpovedi uviedol, že s navrhovateľom sa zoznámil v čase, keď prišiel ako kaplán do Košíc. Vznikol medzi nimi priateľský vzťah, stretávali sa a navrhovateľ bol niekoľkokrát pozvaný k ním domov, kde sa stretávali s viacerými priateľmi, ktorí boli veriaci. Na stretnutiach bolo spravidla 10 alebo 14 ľudí, viedli rôzne rozhovory a venovali sa aj náboženskej tematike. Tieto stretnutia sa uskutočnili pred rokom 1989 a trvali viac ako jeden rok. Jedenkrát mali s navrhovateľom aj duchovnú obnovu za zavretými dvermi v kostole Krista Kráľa v Košiciach, ktorých sa zúčastnilo asi 100 pozvaných ľudí. Na duchovnej obnove mal navrhovateľ príhovor na duchovnú alebo náboženskú tému, spievali a pravdepodobne sa uskutočnila aj svätá omša. Nemyslel si, že by išlo o nejakú tajnú alebo nepovolenú akciu. O tom, že navrhovateľ sa stretával s príslušníkmi Štátnej bezpečnosti nevedel, dozvedel sa to až z tzv. Cibulkových zoznamov a neskôr z internetu z webovej stránky odporcu v 1. rade. Svedok, ani nikto z priateľov, s ktorými sa stretávali po bytoch neboli na Štátnu bezpečnosť volaní, ani Štátnou bezpečnosťou kontaktovaní.

Svedok _____ vo svojej výpovedi uviedol, že v roku 1980 prišiel do Košíc, kde sa zapojil do mladých spoločenstiev a neskôr do spoločenstiev rodín. Išlo o spoločenstvá veriacich ľudí, ktorí sa stretávali po bytoch a týchto stretnutí sa zúčastňovali niekedy aj kňazi. V 80-tych rokoch (niekedy okolo roku 1985) prišiel do Košíc aj navrhovateľ, ktorý ich oslovil svojimi duchovnými príhovorami a kázňami v kostole sv. Alžbety. Pozvali ho preto na stretnutie k nim do bytu, kde prišiel a poskytol im duchovnú a kňazskú službu, čo v tej dobe bolo riskantné a nie všetci kňazi ich pozvanie prijali. V spoločenstve mladých rodín, do ktorého patrila aj jeho rodina, bolo 6 až 7 manželských párov a stretávali sa jedenkrát do mesiaca. V rámci týchto stretnutí sa modlili, čítali sväté písmo, vymieňali si náboženskú literatúru, samizdaty, a taktiež rozoberali svoje problémy, pri riešení ktorých si vzájomne pomáhali. Samizdaty dostávali prostredníctvom tzv. laických skupín v Bratislave, prostredníctvom kňazov bola šírená najmä náboženská literatúra. V spoločenstve, do ktorého patrila jeho rodina, bol navrhovateľ dvakrát, chodil aj do iných spoločenstiev, a taktiež ho poznali ľudia zo študentských spoločenstiev. Navrhovateľa požiadali aj o duchovnú obnovu, čo neodmietol, vybavil kľúče od kostola

Krista Kráľa a túto im poskytol v čase, keď neboli bohoslužby. Duchovnej obnovy sa zúčastnilo asi 100 ľudí. Navrhovateľ spolupracoval aj so speváckym zborom vysokoškolákov Južan. Pôsobenie navrhovateľa v rámci menších komunít sa týkalo asi 30 ľudí. O tom, že by navrhovateľ spolupracoval so Štátnou bezpečnosťou nevedel, dozvedel sa o tom, až v roku 1990, keď vyšli prvé zoznamy agentov Štátnej bezpečnosti. V súvislosti so svojimi náboženskými aktivitami nebol nikdy predvolaný na Štátnu bezpečnosť, ani kontaktovaný príslušníkmi Štátnej bezpečnosti.

Svedok vo svojej výpovedi uviedol, že v Zbore národnej bezpečnosti pôsobil od mája 1978, z toho štyri roky pred revolúciou v roku 1989 pôsobil v Štátnej bezpečnosti v Košiciach, odkiaľ pozná aj navrhovateľa, s ktorým bol v kontakte asi jeden rok. Spis navrhovateľa mu bol pridelený za účelom rozpracovania navrhovateľa, tzn. jeho získania na spoluprácu. Jeho úlohou bolo preveriť, či navrhovateľ, ktorý bol v tom čase kandidátom tajnej spolupráce, sa hodí za tajného spolupracovníka. Za tým účelom uskutočnil s navrhovateľom styk. Pri prvom stretnutí sa mu predstavil ako príslušník Štátnej bezpečnosti. Počas stretnutí zistil, že navrhovateľ je vysoko inteligentný a javil sa ako vhodný na spoluprácu, pretože s ním bolo možné komunikovať, a to aj na tematiku cirkvi, ktorá v jeho prípade bola predmetom záujmu.

Potvrdil, že napísal záznam o získaní navrhovateľa k spolupráci, ktorému predchádzal viazací akt, pri ktorom bol prítomný aj . Bol si istý, že navrhovateľ viazací akt vykonal, a to aj z toho dôvodu, že za jeho pôsobenia v Štátnej bezpečnosti sa nestalo, aby osoba, ktorú vytypoval ako vhodnú na spoluprácu, viazací akt nepodpísala. Po nahliadnutí do prehlásenia (o mlčanlivosti) z 12.10.1988 uviedol, že ho písal osobne a navrhovateľ ho podpísal. Vylúčil, že by prehlásenia bolo doplnené po tom, čo ho navrhovateľ podpísal. Prehlásenie považoval za záväzok na spoluprácu. Nevedel sa jednoznačne vyjadriť, či pri jeho podpisovaní žiadal od navrhovateľa podpísť záväzku na spoluprácu, resp. či mu povedal, že prehlásenie je záväzkom na spoluprácu. Predpokladal, že to vyplynulo z rozhovoru s navrhovateľom. Uviedol, že pri styku (viazacom akte) sa hovorilo o tom, že musí zachovávať mlčanlivosť a po podpísaní prehlásenia budú nasledovať styky. Spolupráca s navrhovateľom po podpísaní prehlásenia z 12.10.1988 prebiehala ďalej. Potvrdil, že navrhovateľ stretnutia nikdy neinicioval.

Zo strany nadriadených nebol k získavaniu agentov „tlačený“ a nemal dôvod sfaľovať, resp. si vymyslieť obsah záznamu o získaní k spolupráci.

Uviedol, že spoluprácu so Štátnou bezpečnosťou bolo možné odmietnuť a v takom prípade bol spis asi do jedného týždňa daný do archívu.

Pamätal si, že navrhovateľ bol v USA a v Austrálii, či bol vo Švajčiarsku si nespomínal. Po nahliadnutí do záznamu zo dňa 4.7.1989, týkajúceho sa agentúrnej schôdzky s navrhovateľom po jeho návrate zo Švajčiarska uviedol, že záznam podpísal, či však navrhovateľ bol vo Švajčiarsku nevie, nepreveroval to, jeho pas nevidel a informáciu o pobyte navrhovateľa vo Švajčiarsku mal od neho. Neskôr pripustil, že pri písaní tohto záznamu sa mohol zmýliť, úmyselne však nepravdu nenapísal.

Nepamätal sa, aké konkrétne úlohy boli navrhovateľovi dané, aké informácie od neho získal, či niektoré skutočnosti alebo okolnosti nepovedal, resp. zatajil a či sa niekedy odmietol s ním kontaktovať. Taktiež sa nepamätal, či vedel o pôsobnosti navrhovateľa v hnutí mladých kresťanských rodín, medzi študentmi a v speváckom zbore Južan.

Svedok vo svojej výpovedi uviedol, že do Zboru národnej bezpečnosti nastúpil dňa 1.3.1974 a od 1.9.1975 až do konca roku 1990 pracoval na druhom odbore Správy Štátnej bezpečnosti, z toho od 1.5.1985 ako náčelník oddelenia. Druhý odbor rozpracovával problematiku cirkvi. Navrhovateľa si vizuálne nepamätal. Uviedol, že počas jeho

pôsobenia vo funkcii náčelníka oddelenia bol navrhovateľ kaplánom na Biskupskom úrade v Košiciach a osobne sa s ním stretol asi dvakrát, prvýkrát na kontrolnej schôdke, ktorej účelom bolo posúdiť jeho vhodnosť na spoluprácu so Štátnou bezpečnosťou a spísať o tom záznam. Navrhovateľ bol vytypovaný ako vhodný kandidát na spoluprácu jeho vtedajším podriadeným . Na kontrolnej schôdke sa navrhovateľ javil ako vhodný kandidát na spoluprácu, pretože bol komunikatívny a kontakty neodmietal. S navrhovateľom sa druhýkrát stretol pri viazacom akte, ktorého sa zúčastnil aj . V rámci tohto stretnutia zhodnotili predchádzajúce kontakty s navrhovateľom, a keďže z týchto kontaktov vznikla určitá dôvera, ktorá je základom dobrej spolupráce, navrhovateľovi bol predložený na podpis viazací akt.

Vo všeobecnosti uviedol, že viazací akt v písomnej forme sa bežne robil tým spôsobom, že osoba navrhnutá na spoluprácu podpísala buď záväzok na spoluprácu alebo prehlásenie o mlčanlivosti, ktorých obsah nebol daný žiadnym predpisom. K spolupráci mohlo dôjsť aj bez ich podpisania a viazací akt mohol prebehnúť aj ústne. Osobne medzi záväzkom na spoluprácu a prehlásením o mlčanlivosti nevidel žiaden rozdiel. Prehlásenia o mlčanlivosti sa dávali podpisovať len pri spravodajskej činnosti, pri bežnej policajnej činnosti sa podpisovať nedávali. Po nahliadnutí do prehlásenia z 12.10.1988 uviedol, že išlo o viazací akt, aj keď prehlásenie neobsahuje výslovný záväzok na spoluprácu. Dodatočné dopísanie odseku dva („Pre zachovanie diskretnosti vzájomných stykov budem vystupovať pod menom „“) do prehlásenia vylúčil. Vzhľadom na odstup času sa nevedel vyjadriť, čo bezprostredne predchádzalo podpisaniu prehlásenia navrhovateľom. Uviedol, že zrejme ho vyzvali, aby sa vyjadril, či súhlasí so spoluprácou a s konšpiračnými stretnutiami v budúcnosti. Takýto postup bol bežný. Všeobecne uviedol, že na schôdke, na ktorej došlo k viazaciemu aktu osoby, ktoré boli navrhnuté na spoluprácu vo väčšine prípadov vedeli, že sa zaväzujú k spolupráci, čo bolo dané jednak obsahom rozhovoru, tým, že kandidát bol pripravovaný na spoluprácu kontaktnou osobou (v prípade navrhovateľa), a taktiež aj miestom, kde sa viazacie akty konali, nakoľko sa nejednalo o miesto, kde sa tieto osoby s kontaktným príslušníkom stretávali.

Nepamätal sa, či navrhovateľa na stretnutí, na ktorom mu dali podpísať prehlásenie o mlčanlivosti informovali, že išlo o záväzok na spoluprácu. O povinnosti dodržiavať mlčanlivosť ho určite informovali, pretože bolo v záujme oboch strán, aby sa o spolupráci nikto nedozvedel a aby sa nenarušila konšpiratívnosť stretnutí. Navrhovateľ mohol počas viazacieho aktu spoluprácu odmietnuť. V takomto prípade by spolupráca bola ukončená, riadiaci pracovník by o tom spísal záznam, ktorý by predložil náčelníkovi a ten by dal rozkaz ukončiť činnosť a spísať do archívu.

Uviedol, že navrhovateľ spíňal všetky znaky tajného spolupracovníka Štátnej bezpečnosti, na to, aby bol evidovaný, tzn. samotnej spolupráci predchádzali prvotné kontakty s navrhovateľom ešte ako kandidátom tajnej spolupráce, medzi navrhovateľom a kontaktným príslušníkom sa vytvorila dôvera, navrhovateľ súhlasil s kontaktmi a tieto neodmietal, podpísal prehlásenie o mlčanlivosti a súhlasil s krycím menom „“.

Ďalej uviedol, že mali vypracovaný plán získavania spolupracovníkov Štátnej bezpečnosti a jeho plnenie bolo predmetom hodnotenia jeho podriadených, vrátane . Mali vypracovaný aj týždenný plán úloh, v ktorom boli naplánované schôdzky, previerky, šetrenia a pod. a ktorý sa vždy v piatok vyhodnotil.

Pracovníci oddelenia, ktorého bol náčelníkom, navštevovali tiež kňazov, ktorí neboli spolupracovníkmi Štátnej bezpečnosti, a to aj za účelom vytypovania vhodných kandidátov na spoluprácu. Pri bežných návštevách kňazov sa prehlásenia o mlčanlivosti nedávali podpisovať.

9C 75/05
1205207035

Na samotnú činnosť navrhovateľa si nepamätal, rovnako ani na to, akú mal previerkovú úlohu, či ju splnil, aké ďalšie úlohy mu boli dávané, aké konkrétne informácie Štátna bezpečnosť od neho získala. Uviedol, že spolupráca s navrhovateľom sa len vyvíjala, svoje úlohy si plnil, stretával sa s kontaktným príslušníkom a so stretnutiami súhlasil, keďže mu nikdy nehlásil, že by s navrhovateľom boli problémy, napr. že by sa nedostavil na schôdzku alebo ju odmietol, na schôdzke by odmietol spolupracovať alebo by mal výhrady k spolupráci. Ak by sa tak stalo by mu to musel nielen nahlásiť, ale aj spísať o tom záznam. O možnosti odmietnuť stretnutia s príslušníkmi Štátnej bezpečnosti navrhovateľa neinformoval. Nepripustil, že by navrhovateľ neposkytol Štátnej bezpečnosti žiadne informácie, pričom uviedol, že každá informácia mala pre Štátnu bezpečnosť význam, získané informácie sa analyzovali, triedili a podobne.

V súvislosti so záznamom zo dňa 14.7.1989, týkajúcim sa agentúrnej schôdzky s navrhovateľom po jeho návrate zo Švajčiarska, najskôr uviedol, že zrejme vedel, že navrhovateľ bol vo Švajčiarsku, keď záznam písal. Po upozornení navrhovateľom, že vo Švajčiarsku nebol, uviedol, že nepozná bližšie súvislosti, za ktorých bol záznam urobený. Potvrdil, že záznam podpísal.

O pôsobení navrhovateľa v Hnutí mladých kresťanských rodín, medzi študentmi, v speváckom zbore Južan, ani o iných jeho aktivitách podobného charakteru nevedel.

Podľa čl. 3 Smernice pre prácu so spolupracovníkmi kontrarozviedky (A – oper – I – 3) tajný spolupracovník je osoba, ktorá bola získaná na spoluprácu spôsobom stanovenými týmito smernicami, udržuje s pracovníkmi kontrarozviedky konšpiratívny styk, plní uložené úlohy, podáva alebo predáva poznatky a informácie alebo poskytuje kontrarozviedke pomoc alebo služby, ktoré je potrebné utajovať.

Podľa čl. 6 cit. smernice rozlišujú sa tieto kategórie tajných spolupracovníkov:

- a) rezident,
- b) agent,
- c) držiteľ prepožičaného bytu.

Podľa čl. 12 cit. smernice agent je tajný spolupracovník, ktorý plní úlohy pri odhaľovaní, rozpracovaní a dokumentovaní protištátnej trestnej činnosti a úlohy smerujúce k predchádzaniu a zabráneniu tejto trestnej činnosti.

Podľa čl. 34 cit. smernice po zhromaždení potrebných poznatkov o kandidátovi pristupuje pracovník kontrarozviedky k ich vyhodnoteniu. Ak dôjde k záveru, že kandidát zodpovedá požiadavkám, pre ktoré bol vybraný, spracuje návrh na získanie na spoluprácu tajného spolupracovníka, ktorý predkladá na schválenie náčelníkovi s príslušnou schvaľovacou právomocou. Tým sa uzatvára obdobie výberu a preverovania kandidáta.

Podľa čl. 44 ods. 1, veta prvá a druhá cit. smernice po schválení návrhu na získanie tajného spolupracovníka príslušným náčelníkom uskutočňuje pracovník kontrarozviedky prípravu na viazací akt, ktorá vychádza z predom stanoveného postupu uvedeného v návrhu. Viazací akt sa musí uskutočniť v čo najkratšej dobe, najneskôr do 30 dní po schválení návrhu.

Podľa čl. 44 ods. 2 cit. smernice viazací akt sa uskutočňuje v prostredí, ktoré zaručuje jeho utajenie a ničím nerušený priebeh. Najvhodnejšie na tento účel sú vybrané miestnosti umožňujúce konšpiratívny príchod a odchod získavaného tajného spolupracovníka.

ak sa nejedná o cudzincov, alebo objektoch, ku ktorým sú zväzky evidované. Zo zachovaných protokolov zväzkov Hlavnej správy rozvedky Zboru národnej bezpečnosti (I. správa) vydá ústav prehľad objektových zväzkov evidovaných do 31. decembra 1989 a prehľad aktívnych a vplyvových opatrení. Ústav vydá tiež tlačou a na elektronických médiách prepis protokolu zväzkov odboru vnútornej ochrany Zboru nápravnej výchovy v rozsahu objektových zväzkov a zväzkov osôb evidovaných ako spolupracovníci tohto odboru, ak boli využité na prospech Štátnej bezpečnosti.

Podľa § 19 ods. 2 cit. zákona ústav priebežne vydáva tlačou a na elektronických médiách zoznam personálnych (kádrových) spisov príslušníkov bezpečnostných zložiek, sprístupnených podľa § 17 ods. 1 písm. b) bodu 2, zároveň s uvedením dátumu zaradenia príslušníka do bezpečnostnej zložky, služobných funkcií vykonávaných príslušníkom v bezpečnostnej zložke a dátumu ukončenia tohto zaradenia.

Podľa 26 ods. 3 zákona o pamäti národa ústav nie je povinný overovať, či údaje obsiahnuté v dokumente a údaje získané do informačného systému dokumentov zo zachovaných evidenčných pomôcok uvedených v odseku 2 sú presné alebo pravdivé.

Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že a návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal určenia, že je neoprávnene evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti ako jej agent, nie je dôvodný.

Navrhovateľ sa v konaní domáhal práva na ochranu svojej osobnosti, ktoré malo byť porušené jednak tým, že v zozname spolupracovníkov bývalej Štátnej bezpečnosti bol neoprávnene evidovaný ako agent, ako aj tým, že zoznam spolupracovníkov bývalej Štátnej bezpečnosti s uvedením jeho osoby odporca v 1. rade zverejnil na svojej internetovej stránke, čo poškodzuje jeho občiansku česť, dobrú povesť a ľudskú dôstojnosť, pretože bývala Štátna bezpečnosť bola zločineckou organizáciou.

Z ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo domáhať sa ochrany proti zásahom do svojich osobnostných práv vtedy, ak je takýto zásah neoprávnený. Neoprávneným zásahom do práva fyzickej osoby na občiansku česť a ľudskú dôstojnosť sú aj skutkové tvrdenia, ktoré sú objektívne spôsobilé privodiť ujmu na cti a dôstojnosti fyzickej osoby.

Aj keď odporca v 1. rade spočiatku (vo svojom písomnom vyjadrení k návrhu) namietal nedostatok aktívnej legitimácie navrhovateľa, medzi účastníkmi nebolo napokon sporné a v konaní bolo preukázané, že bývala Štátna bezpečnosť evidovala v zozname tajných spolupracovníkov osobu _____, ktorej osobné údaje sú zhodné s osobnými údajmi navrhovateľa a medzi účastníkmi nebolo napokon sporné ani to, že údaj o evidovaní navrhovateľa v zozname tajných spolupracovníkov Štátnej bezpečnosti bol zverejnený na internetovej stránke odporcu v 1. rade.

Súd má za to, že osoba, ktorá je neoprávnene evidovaná v materiáloch bývalej Štátnej bezpečnosti má právo domáhať sa súdnej ochrany a podaným návrhom žiadať, aby od neoprávnených zásahov do jej osobnostných práv bolo upustené. Súd sa úplne nestotožnil s názorom odporcu v 1. rade, že povinnosť zverejniť registračné protokoly mu vyplýva priamo zo zákona, a preto ich zverejnením nemôže dôjsť z jeho strany k nezákonnému postupu, za ktorý by mal niesť zodpovednosť.

Podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 44 os. 3 cit. smernice viazanie tajného spolupracovníka uskutočňuje pracovník kontrarozvedky, ktorý ho bude riadiť. Príslušný náčelník rozhodne, či sa viazacieho aktu zúčastní sám, alebo podľa potreby ním určený ďalší pracovník.

Podľa čl. 46 ods. 1 cit. smernice, ak súhlasí získavaný tajný spolupracovník so spoluprácou, podpisuje pripravený záväzok na spoluprácu alebo ho napíše sám voľnou formou.

Podľa čl. 46 ods. 2 cit. smernice písomný záväzok sa nevyžaduje v prípadoch, keď by jeho podpis mohol ohroziť dobrý vzťah získavaného tajného spolupracovníka na spoluprácu s kontrarozvedkou. V tomto prípade postačí ústny súhlas získavaného tajného spolupracovníka.

Podľa čl. 46 ods. 3 cit. smernice získaný tajný spolupracovník si sám zvolí krycie meno; ak tak neurobí, určí ho pracovník kontrarozvedky.

Podľa čl. 47 cit. smernice po prijatí písomného alebo ústneho záväzku uskutoční pracovník kontrarozvedky inštruktáž získaného tajného spolupracovníka, pri ktorej ho poučí o obsahu a hlavných zásadách spolupráce, najmä o zásadách konšpirácie. Súčasne s ním prejedná najbližšie konkrétne úlohy, spôsob ich plnenia a spôsob vzájomného styku.

Podľa čl. 49 cit. smernice záznam o priebehu viazacieho aktu predloží pracovník kontrarozvedky náčelníkovi, ktorý schvaľoval návrh na získanie tajného spolupracovníka. Po jeho súhlase registruje tajného spolupracovníka podľa príslušných smerníc.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka., fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 2 písm. f) zákona č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov (zákon o pamäti národa) na účely tohto zákona sa rozumie dokumentom všetky druhy zväzkov, podzväzkov, informačných výstupov zo zväzkov, záznamov, personálnych (kádrových) spisov a osobných evidenčných kariet, ktoré sú predmetom sprístupňovania alebo zverejňovania podľa tohto zákona.

Podľa § 2 písm. g) cit. zákona sa na účely tohto zákona rozumie bezpečnostnou zložkou Štátna bezpečnosť, Hlavná správa vojenskej kontrarozvedky Zboru národnej bezpečnosti (III. správa), spravodajská správa Hlavnej správy Pohraničnej stráže a ochrany štátnych hraníc, odbor vnútornej ochrany Zboru nápravnej výchovy, Spravodajská služba Generálneho štábu Československej armády alebo predchodcovia týchto zložiek v období od 18. apríla 1939 do 31. decembra 1989.

Podľa § 8 ods. 3 zákona o pamäti národa dokumenty o činnosti bezpečnostných zložiek štátu [§ 2 písm. f) a g)] vo vlastníctve ústavu sú nenahraditeľným svedectvom o historickom období, v ktorom vznikli, a preto ako dôležité pre uchovanie pamäti národa sú jeho kultúrnym dedičstvom.

Podľa § 19 ods. 1 zákona o pamäti národa ústav vydá tlačou a na elektronických médiách prepis evidenčných záznamov zo zachovaných alebo rekonštruovaných protokolov zväzkov a ďalších evidenčných pomôcok Štátnej bezpečnosti z rokov 1939 až 1989, hlavne s údajmi o dátume zavedenia zväzku, jeho pohybe a archivovaní, druhu zväzku a jeho zmene, osobách,

Podľa čl. 19 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Je nepochybné, že účelom zákona o pamäti národa je zverejnenie údajov o vykonávateľoch prenasledovania osôb a potlačania politických práv a slobôd prostredníctvom represívnych zložiek totalitného štátu. Z toho však nemožno vyvodit', že účelom tohto zákona je aj zverejňovanie údajov o osobách, ktoré fakticky boli touto represiou postihnuté tým, že boli neoprávnene evidované ako spolupracovníci bývalej Štátnej bezpečnosti. Zverejnenie mena osoby neoprávnene evidovanej ako spolupracovníka Štátnej bezpečnosti v zozname týchto spolupracovníkov je bezpochyby spôsobilé citeľne zasiahnuť do osobnej cti postihnutej osoby. Je pravdou, že odporca v 1. rade zoznamy spolupracovníkov bývalej Štátnej bezpečnosti zverejňuje v rámci svojej zákonnej povinnosti bez toho, aby bol povinný overovať pravdivosť údajov obsiahnutých v dokumente a údajov zo zachovaných evidenčných pomôcok a za súčasnej právnej úpravy nemôže na evidencii nič meniť, to však neznamená, že dotknutej osobe nemôže byť poskytnutá ochrana súdnym rozhodnutím, pokiaľ neoprávnenosť jej evidencie bola preukázaná.

Zároveň treba dodať, že aj v prípadoch, keď k zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby dochádza na základe okolností vylučujúcich protiprávnosť (plnenie zákonom uloženou povinnosťou, súhlas dotknutej osoby, výkon subjektívneho práva stanoveného zákonom), zostáva uskutočnený zásah oprávneným iba vtedy, ak sa stal primeraným spôsobom, a zároveň nie je v rozpore s takými oprávnenými záujmami fyzickej osoby, na ktorých je treba s ohľadom na zabezpečenie elementárnej úcty a dôstojnosti jej osobnosti za všetkých okolností bezpodmienečne trvať. Takouto okolnosťou je bezpochyby i skutočnosť, že údaj zverejňovaný o fyzickej osobe je pravdivý.

Taktiež treba dodať, že zásahom objektívnym spôsobilým privodiť ujmu na osobnostných právach dotknutej osoby je v prípadoch neoprávnenej evidencie fyzickej osoby v zväzkoch bývalej Štátnej bezpečnosti už samotná neoprávnená evidencia fyzickej osoby v týchto zväzkoch (R 38/1996).

Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že bývalá Štátna bezpečnosť evidovala navrhovateľa ako kandidáta tajnej spolupráce od 25.2.1981, kedy bol študentom 2. ročníka Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty v Bratislave. Pri jeho evidovaní ako kandidáta tajnej spolupráce mala poznatky o tom, že udržiava osobné kontakty hlavne s mladšími a reakčnými rímsko-katolíckymi duchovnými. V rámci jeho predbežnej previerky bolo zistené, že sa prejavuje ako vhodný kandidát k využitiu orgánmi Štátnej bezpečnosti do problematiky reakčného duchovenstva rímsko-katolíckej cirkvi.

Zo záznamu k spolupráci a zoznamu dokumentov (por.č. 72) vyplýva, že bol spracovaný a schválený návrh na získanie navrhovateľa ako tajného spolupracovníka, ktorý sa však nezachoval, pretože dňa 11.5.1989 bol skartovaný.

Z dokumentov bývalej Štátnej bezpečnosti taktiež vyplýva, že dňa 12.10.1988 sa s navrhovateľom uskutočnil viazací akt, v rámci ktorého podpísal prehlásenie (o mlčanlivosti), čo v konaní nebolo sporné.

Sporným bolo, či navrhovateľ spolupracoval s bývalou Štátnou bezpečnosťou, či so spoluprácou súhlasil a zaviazal sa k nej, a teda či jeho evidovanie ako tajného spolupracovníka Štátnej bezpečnosti – agenta bolo oprávnené alebo nie.

9C 75/05
1205207035

Navrhovateľ tvrdil, že so Štátnou bezpečnosťou nespolupracoval, na spoluprácu sa nezaviazal, záväzok na spoluprácu nepodpísal, ale odmietol ho podpísať, nepodpísal ani prehlásenie o spolupráci, s príslušníkmi Štátnej bezpečnosti sa stretol iba vtedy, keď ho oni kontaktovali, sám z vlastnej iniciatívy im nikdy netelefonoval, ani ich nenavštívil (čo potvrdili aj svedkovia _____), nič podstatné im nepovedal, zo strany Štátnej bezpečnosti mu nebola poskytnutá žiadna pomoc, vykonaná intervencia v jeho prospech, ani nebol nijak odmenený. Prehlásenie o mlčanlivosti síce podpísal, išlo však o prehlásenie o mlčanlivosti, čoho si bol vedomý a podľa vtedajších predpisov bol povinný takúto mlčanlivosť zachovávať. Pri jeho podpisovaní mu príslušníci Štátnej bezpečnosti nepovedali, že prehlásenie, ktoré mu dali podpísať považujú za záväzok na spoluprácu. On ho za záväzok na spoluprácu nepovažoval. Mal za to, že ide o vylákaný písomný záväzok ani nie na spoluprácu, ale k mlčanlivosti a jeho podpis bol zmanipulovaný takým spôsobom, že nedošlo úmyselne, ani z nedbanlivosti k prevzatíu záväzku na spoluprácu. Keďže na spoluprácu nedal súhlas a túto odmietol, svoju evidenciu v zozname tajných spolupracovníkov považoval za neoprávnenú. S poukazom na záznam o stretnutí s npor. Zagorom po jeho údajnom návrate zo Švajčiarska, spochybnil vierohodnosť materiálov vypracovaných bývalou Štátnou bezpečnosťou. V konaní navrhol vypočuť ako svedkov

Odporcovia v 1. a 2. rade okrem toho, že namietali svoju pasívnu legitímáciu v konaní, mali za to, že navrhovateľ bol vo zväzkoch bývalej Štátnej bezpečnosti evidovaný ako jej tajný spolupracovník oprávnené. Poukazovali na to, že so Štátnou bezpečnosťou spolupracoval, čo potvrdili aj svedkovia _____, ktorých v konaní navrhli vypočuť. Odporca v 1. rade mal za to, že pri získaní navrhovateľa na spoluprácu nedošlo zo strany Štátnej bezpečnosti k manipulácii, pričom poukazoval na dokumenty Štátnej bezpečnosti - memorandum, záznam o získaní k spolupráci a prehlásenie o mlčanlivosti, podpísané navrhovateľom, v ktorom je uvedené, že v záujme zachovania diskretnosti bude vystupovať pod krycím menom „____““. Odporca v 2. rade mal taktiež za to, že viazací akt, ktorého sa za Štátnu bezpečnosť zúčastnil kpt. Viliam Blanár a npor. Zagora prebehol v súlade s operatívnymi smernicami Štátnej bezpečnosti.

Aj keď v konaniach na ochranu osobnosti dôkazné bremeno preukázania pravdivosti tvrdených údajov zaťažuje v zásade subjekt zásahu, t.j. toho, kto zásah spôsobil, v prejednávanej veci, ide o osobitný prípad, kedy vzhľadom na ust. § 26 ods. 3 zákona o pamäti národa, dôkazné bremeno musí niesť ten, kto sa ochrany domáha. Ust. § 26 ods. 3 cit. zákona totiž explicitne stanovuje, že Ústav pamäti národa nie je povinný overovať, či údaje obsiahnuté v dokumente a údaje získané do informačného systému dokumentov zo zachovaných evidenčných pomôcok sú presné alebo pravdivé. Ústav pamäti národa iba poskytuje to, čo sa zachovalo v evidenčných materiáloch, avšak za pravdivosť údajov nezodpovedá. V takýchto konaniach na ochranu osobnosti preto osoba, ktorá sa ochrany domáha, musí preukázať, že informácia v sprístupnenom zväzku je nepravdivá, pretože so Štátnou bezpečnosťou v skutočnosti nespolupracovala, so spoluprácou nesúhlasila, nezaviazala sa k nej, takže jej evidencia ako spolupracovníka bývalej Štátnej bezpečnosti je neoprávnená.

Súd je toho názoru, že navrhovateľ v konaní toto dôkazné bremeno neunesol a neoprávnenosť svojej evidencie nepreukázal.

Tvrdenie navrhovateľa, že so Štátnou bezpečnosťou nespolupracoval, stretnutia s jej príslušníkmi neinicioval (čo bolo preukázané výpoveďou svedka _____), pri stretnutiach im nepovedal nič podstatné o osobách, s ktorými prichádzal do styku ako kňaz, ešte samo osebe

bez ďalšieho nie je dôkazom neoprávnenosti jeho evidencie v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti.

Takým dôkazom nie je ani samotná skutočnosť, že navrhovateľ nepodpísal písomný záväzok, v ktorom by sa výslovne zaviazal na spoluprácu, keďže podľa Smerníc pre prácu so spolupracovníkmi kontrarozvedky sa písomný záväzok k spolupráci ani nevyžadoval. Rozhodným pre získanie na spoluprácu bolo, aby získavaná osoba so spoluprácou súhlasila.

Sám navrhovateľ vo svojej výpovedi potvrdil, že svedkovia _____ mu na stretnutí v októbri 1988 navrhli spoluprácu a keď ju odmietol, chceli aby podpísal záväzok mlčanlivosti, ktorý podpísal. Tomuto jeho tvrdeniu zodpovedá obsah záznamu o získaní k spolupráci z 12.10.1988. Skutočnosť, že odmietol podpísať samotný písomný záväzok na spoluprácu, však ešte neznamená, že so spoluprácou nesúhlasil. Zo záznamu o získaní k spolupráci vyplýva, že písomný záväzok na spoluprácu sa snažil nahradiť ústnym čestným vyhlásením a napokon „po taktickom dohovore a ubezpečení o diskretnosti“ súhlasil s vypracovaním prehlásenia o mlčanlivosti, ktoré aj podpísal.

Vzhľadom na okolnosti, za ktorých došlo k podpísaniu prehlásenia o mlčanlivosti, t.j. navrhovateľ sa ešte pred jeho podpísaním stretával s príslušníkmi Štátnej bezpečnosti najmä npor. _____, ktorý bol pri jeho podpísaní prítomný, prehlásenie podpísal po tom, ako mu bola navrhnutá spolupráca so Štátnou bezpečnosťou a zdôvodnená potreba podpísať záväzok na spoluprácu (čo v písomnej forme síce odmietol), písomný záväzok sa snažil nahradiť ústnym čestným vyhlásením, ako aj vzhľadom na obsah prehlásenia, v ktorom o.i. prehlásil, že pre zachovanie diskretnosti vzájomných stykov (s príslušníkmi čsl. kontrarozvedky) bude vystupovať pod menom „____“, je súd toho názoru, že všetky tieto skutočnosti svedčia skôr tomu, že navrhovateľ si bol vedomý toho, že prehlásenie sa týka konšpiratívnych stykov, s ktorými jeho podpísaním súhlasil. Tvrdenie navrhovateľa, že táto časť mohla byť do prehlásenia dopísaná dodatočne, sa v konaní nepreukázalo (navrhovateľ v tomto smere znalecké dokazovanie nenavrhol vykonať) a jeho tvrdenie, ktoré je v rozpore s predchádzajúcim tvrdením, že mal za to, že ide o názov jeho spisu, súd považoval za účelové, keďže v prehlásení je výslovne uvedené „budem vystupovať pod menom _____“.

Súd z uvedených dôvodov tvrdenie navrhovateľa, že prehlásenie o mlčanlivosti podpísal preto, že tak bol povinný urobiť, o čom bol svedkami _____ poučený, považoval za účelové a nevierohodné, aj keď svedkovia _____ potvrdili, že o povinnosti zachovávať mlčanlivosť navrhovateľa poučili. Na druhej strane obidvaja svedkovia zhodne uviedli, že navrhovateľ súhlas na spoluprácu, ako aj spoluprácu odmietnuť mohol a jeho spis by bol v takom prípade daný do archívu.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného má súd za to, že navrhovateľ nepreukázal, že v jeho prípade išlo o vylákaný písomný záväzok, a to dokonca iba k mlčanlivosti a nie na spoluprácu a jeho podpis, ako aj samotná spolupráca boli zmanipulované, a preto jeho evidencia ako tajného spolupracovníka Štátnej bezpečnosti bola neoprávnená.

Pokiaľ navrhovateľ v súvislosti so záznamom zo stretnutia po jeho údajnom návrate zo Švajčiarska spochybnil vierohodnosť materiálov vypracovaných bývalou Štátnou bezpečnosťou, možno mu dať čiastočne za pravdu, rovnako ako aj tvrdeniu odporcu v 2. rade, že na základe tohto jediného dokumentu nie je možné spochybniť vierohodnosť všetkých ostatných založených materiálov. Navyiac navrhovateľ len tvrdil, že vo Švajčiarsku za socializmu nebol, túto skutočnosť však nepreukázal a ani nenavrhol dôkazy na preukázanie tohto svojho tvrdenia, aj keď súd to v danom prípade nepovažuje za relevantné.

Skutočnosť, že zväzok navrhovateľa neobsahuje žiadne informácie o tom, aké konkrétne úlohy navrhovateľ ako agent splnil a nevedeli to uviesť ani svedkovia je irelevantnou, keďže predmetom konania nie je skúmanie kvality, resp. rozsahu navrhovateľom poskytovaných informácií, ale skutočnosť, či navrhovateľ bol alebo nebol oprávnené evidovaný ako agent Štátnej bezpečnosti, teda či bol evidovaný v materiáloch bývalej Štátnej bezpečnosti napriek tomu, že sa nezaviazal na spoluprácu v súlade s vtedy platnými internými predpismi. Rovnako na posúdenie oprávnenosti evidencie navrhovateľa ako agenta bývalej Štátnej bezpečnosti je irelevantnou aj skutočnosť, že v rozhodnom období vykonával činnosť, ktorú vtedajší komunistický režim kvalifikoval ako tzv. tajnú cirkev a ktorú v tom čase stíhal ako trestný čin marenia dozoru na cirkvami (angažovanie sa v rámci Hnutia kresťanských rodín, uskutočňovanie duchovnej obnovy za zatvorenými dvermi kostola). Táto činnosť navrhovateľa, ktorú v konaní preukázal, nie je dôkazom toho, že navrhovateľ bol v registračných zväzkoch bývalej ŠTB evidovaný neoprávnené.

Pre úplnosť súd považuje za potrebné uviesť, že navrhovateľ minimálne v roku 1987 a v roku 1989 (pred novembrom) bol v USA a Austrálii, čo v tom čase nebolo vôbec bežné, skôr naopak, o to viac, že ako sám uviedol veľká časť jeho rodiny z matkinej strany bola v emigrácii a v emigrácii v USA bola aj jeho sestra, ktorú bol práve v r. 1987 navštívil (tá si však po svojej emigrácii právny vzťah s ČSSR upravila). Taktiež sám navrhovateľ uviedol, že v období rokov 1985 – 1988 mu nikdy nebola zamietnutá žiadosť o vycestovanie. Súd z toho síce nevyvodzuje záver, že navrhovateľ bol vedomým spolupracovníkom bývalej Štátnej bezpečnosti, je však toho názoru, že nemožno vylúčiť (ale ani potvrdiť), že mu to bolo umožnené práve preto, že so Štátnou bezpečnosťou spolupracoval.

Pri posudzovaní pasívnej vecnej legitímácie odporcov, ktorú obidvaja namietali, súd vychádzal z toho, že vlastníkom dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu, ktoré sú predmetom zverejnenia je podľa § 8 ods. 3 zákona o pamäti národa odporca v 1. rade, ktorý ako jediný má možnosť so zachovanými dokumentmi disponovať. Aj keď je pravdou, že odporca v 1. rade zväzok navrhovateľa nevytvoril, ani ho neevidoval ako spolupracovníka bývalej Štátnej bezpečnosti, súd je toho názoru, že ako vlastník týchto dokumentov je v konaní pasívne legitimovaný. Za daného stavu je irelevantné, kto bol pôvodcom prípadného zásahu do osobnostných práv, ale podstatné je, kto do osobnostných práv dotknutej osoby domáhajúcej sa ochrany zasahuje v súčasnosti a takým subjektom je nepochybne odporca v 1. rade, ktorý vlastní materiály bývalej Štátnej bezpečnosti, disponuje s nimi a tieto aj zverejňuje. Súd je preto toho názoru, že pasívne legitimovaný v danej veci je výlučne odporca v 1. rade. Z uvedeného dôvodu súd návrh proti odporcovi v 2. rade zamietol z dôvodu nedostatku jeho pasívnej legitímácie.

Súd po vyhodnotení všetkých dôkazov a vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal určenia, že je neoprávnené evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti ako jej agent, ako nedôvodný zamietol, keďže v konaní neoprávnenosť jeho evidencie nebola preukázaná. Proti odporcovi v 2. rade, ako je vyššie uvedené, súd návrh zamietol pre nedostatok jeho pasívnej legitímácie.

O povinnosti navrhovateľa nahradiť trovy štátu, ktoré tvorí svedočné priznané svedkovi vo výške 1.679,- Sk a svedkovi i vo výške 1.136,- Sk, súd rozhodol podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a odporcom v 1. a 2. rade, ktorí mali v konaní plný úspech náhradu trov konania nepriznal, keďže v konaní im žiadne trovy nevznikli a ich náhrady sa ani nedomáhali (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie: Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajšom súde, písomne v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania možno rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.

V Bratislave dňa 23. marca 2007

Za správnosť vyhotovenia:
Zuzana Križanová

JUDr. Marcela Gandelová
sudkyňa